Nyugat

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Kiadóhivatalában átvéve:
Egyes szám ára fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfői ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.

XXIII. évfolyam 127. szám. Nagyvárad Vasárnap, 1917 junius 3.

Politikai tarlózások.

— Bécsi levelezönktől. —

Bécs, junius 1.

Bécsben most nem tudják az emberek, hogy örüljenek, bosszankodjanak vagy sajnálkozzanak-e? Az bizonyos, hogy nagyon sok politikus jár — megnyult orral.

Örömre volt oka, illetve helyesebben kárörömre volt ürügye sok osztráknek Tisza István bukása alkalmával. Nagyon jól emlékeztek még a bécsiek, micsoda döntő szerepet játszott a háboru egész folyama alatt Magyarország és Ausztria sorsának intézésében a magyar miniszterelnök. Az osztrák miniszterelnök mindig háttérbe szorult a magyar mögött, sőt meggyőződésé vált, hogy a külügyminiszter is a magyar miniszterelnök befolyása alatt áll. A világpolitika foglalkozott Tisza Istvánnak nem egy, a magyar képviselőházban elhangzott beszédével, ott megtett nyilatkozatával. Királyunk békeajánlatát is hivatalosan a magyar parlamentben a magyar miniszterelnök hozta nyilvánosságra. Mindez eddig nem sejtett mértékben emelte Magyarország tekintélyét a külföld előtt, amely tekintélynek szilárd alapját a magyar katonák vitézsége adta meg. Ausztria képtelen volt bármelyik téren felvenni a versenyt a siker reményével, egyes osztrák politikai körökben ugy gondolták tehát Ausztria régi politikai sulyának legalább látszatát visszaállitani, ha leütik azt a fejet, mellyel Magyarország a világ szemében Ausztria fölé nőtt. Csak attól félnek, hogy Magyarország tulsulya tovább is megmarad, ami természetesen első sorban attól függ, hogy a magyar politikában minő kibontakozást találnak.

Még egy további körülményt is rebesgetnek. A magyar sajtóban fölbukkant, de hamarosan alá is merült az a hir, hogy Tisza a magyar katonák vitézségének, a magyar tisztikar kiválóságának elismeréséül a legjobb kilátások mellett előkészítette a magyar vezénysző utját. Igaz e ez a kombináció, vagy sem, azt nem tudom, de az bizonyos, hogy a hir itt a legosztrákabb politikusokat valósággal konsternálta. A magyar vezénysző már a magyar hadsereget és azt jelenti, hogy nem fognak a jövőben a magyar ezredeknél tiszti és továbbszolgáló altiszti állásokba a német nyelv révén igen igen sok ezer osztrákot elhelyezhetni, hanem mindezek az állások egyszerre megnyilnak a magyarság számára, aminek szociális jelentősége is óriási. Ennyi bánat sok lenne egy osztráknak, azt hiszik, Tisza bukásával ezt a gondot is elvették, hiszen például Justh Gyula sem emliti a magyar hadsereget legujabb nyilatkozatában, melyben az általános és titkos mellett még csak régi szerelméről, az önálló bankról szeng dalt.

Ha a nóta csak idáig tartott volna, Bécsben teljes lenne az öröm, annál inkább, mert megnyilt az osztrák parlament is, megvan tehát a lehetősége annak, hogy ezentul az osztrák miniszterelnök a monarchia sulyát Bécsben domboritsa ki, vagy legalább Ausztria tulsulyát visszaállitsa. Az osztrák parlamentben szonban nemcsak gyönyüsége telik a bécsieknek.

Az osztrák nemzetiségek ott kezdik, ahol a háboru előtt abbanhagyták, mintha a háboru alatt semmi sem történt volna. A délszlávok most is a délszláv államról diskurálnak, a lengyelek és ruthének házi perpatvara tovább folyik savartalanul, mindössze az olaszok hallgatnak egyelőre, hogy annál jobban kitárják a szájukat a csehek. Mintha a háboru alatt a csehekat érdeklőleg semmi baj sem történt volna, sőt mintha a cseh a háboru alatt mintaképpá lépett volna elő: nemcsak a cseh állam visszaállitását követelik, hanem Magyarország felvidéki vármegyéi felé is nyulkálnak. Természetesen az osztrák németség ezt a cseh arcátlanságot őszinte és becsületes felháborodással utasitja vissza, mert hiszen a maguk módja szerint elismerik és szeretik már itt a magyarokat s a magyarbarátság határait a háboru hatása alatt jelentékenyen kiebbre tolták — de a nagy örömmel várt parlamenti élettől ilyen kezdet után nem sok gyönyörüséget várnak.

Tetézte a kellemetlenségeket az a nagy csalódás, amelyet a magyar és osztrák szociáldemokraták stockholmi szereplése, helyesebben leszereplése okozott.

Egy nemzet szociálistái sem helyezkedtek szembe hazájuk életérdekeivel annyira, mint az osztrákok és magyarok. Nemcsak nemzetközi alapokra, hanem több tekintetben egyenesen az ellenség álláspontjára helyezkedtek. Mikor a magyarországi szociáldemokraták ellenségeink tapsai közt azzal a hazug rágalommal illették hazájukat, hogy Magyarországon a nemzetiségek szociális és nemzeti elnyomás alatt nyögnek: akkor nemcsak politikai éretlenségről, hanem hazafiság tekintetében is nagy megbizhatlanságról tettek tanuságot.

Itteni vélemények szerint a szociáldemokraták stockholmi kongresszusa több bajt okozott, min amennyi haszna volt. A haszon csak annyiban nyilvánult meg, hogy lehetőnek bizonyult a szemben álló nemzetek egyes tagjait békés tárgyalásokra összehozni és következtetni lehet, hogy ha ebből a célból összeülhettek a nemzetközi politikához vajmi keveset értő szociáldemokraták, annál inkább összeülhetnének a nemzeteknek arra hivatott hivatalos képviselői és a véröntás folytatása nélkül elintézhetnék a fennforgó vitás kérdéseket. Ennyiben Károly király békepolitikája gyakorlatilag is igazolást nyert: igenis lehet már a békéről tárgyalni, de csak arra hivatottaknak. Viszont a stockholmi kongresszuson történtek után kétségtelenül megállapitható, hogy helyes volt a német kancellár álláspontja, mikor a központi hatalmak háborus céljainak kinyilatkoztatását és a békefeltételek közlését komoly békekongresszus nélkül időelőttinek tartotta.

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkivüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó ujdonságok kész női confectói alsó szoknya, miedervédő, kész fehérnemüek, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabómühelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.

Telefon 11-09. Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

A szociáldemokraták tehát nem váltották, de nem is válthatták be előre kikürtölt igéretüket, hogy ők a békét közelebb hozzák. Komoly ember nem is várta ezt tőlük, hiszen a szociáldemokrata vezérek mindenhez hamarább hasonlíthatók, mint békés báránykákhoz. Azzal, hogy akadtak a központi hatalmakhoz tartozó polgárok, akik nagyrészt magukévá tették ellenségeink háborus céljait: csak ellenségeinknek tettek szolgálatot és bizony olajat öntöttek a háborus tüzre. Érthető az általános bosszankodás, és sovány a vigasztalás, hogy beigazolódott a közmondás: maradjon a csizmadia a kaptafánál, Kunfi Zsigmond pedig a Népszavánál. A jövő lehet, sőt lesz is a demokráciáé, de semmi esetre sem a szociáldemokráciáé.

A vetések állása Biharmegyében

Terméskilátások.

A harmadik háborus év terméskilátásait aggódó figyelemmel kíséri minden ember, mert benne él az emberek lelkében az a tudat, hogy az idei jó termés nemcsak egy nyert csatával ér fel, de közelebb visz a békéhez is, mert ellenségeink kénytelenek lesznek belátni, hogy egyetlen utolsó tervük, a kiéheztetés sem sikerül.

Az elmult május hónap eső nélküli szárazsága mindenkiben azt a tudatot keltette, hogy az idén rossz termésre van kilátásunk. Hála Istennek, a helyzet nem olyan komoly, pesszimizmusra nincsen ok, az ország legtöbb részében volt elegendő esőnk s ha június ugy folytatódik, mint ahogy kezdődött: meleg, szép idővel, esőzésekkel: Magyarország ismét rászolgál arra az igazságra, hogy az a föld Közép Európa éléskamarája.

A mi szűkebb hazánkban Biharmegyében a vetések állása nagy eltéréseket mutat. Vannak egyes járások, ahol a legszebb kilátásokra van kilátás, de akad olyan vidék is, ahol a rossz időjárás a vetéseket majdnem egészen tönkretette.

Eddig beérkezett jelentéseinkből a következő helyzetet rajzolhatjuk meg:

A vaskóhi járásban:

A vetések általában nagyon szépek. Eső májusban is állandóan esett, tegnap is kiadó nagy eső volt, igaz ugyan, hogy jéggel volt keverve, de mivel a jég csendes esővel jött: a vetésnek nem igen ártott. Általában olyan jó termés igérkezik, amilyen a járásban még nem igen volt.

A tenkei járásban:

A vetések állása, ugy az őszi, mint a tavaszi gabonafélék közepes, elég jó termést igér, ellenben a kerti vetemények (burgonya, bab stb) nagyon gyönge reményekre jogosítanak. Minden attól függ, milyen lesz a juniusi időjárás, bőséges eső még sok mindent pótolhat.

A cséffai járásban:

Az őszi vetések majd teljesen tönkre mentek, 85 százalékát kikellett szántani. A tavaszi vetések az eső hiánya miatt szintén sokat szenvedtek, sok helyen csak is egészen elpusztultak. Ha junius nem segit: rossz terméstink lesz.

Az élesdi járásban:

A tavassi vetésekből semmi sem lesz, mert április 16 ika óta eső egyáltalában nem volt s a vetések legnagyobb része a Körös melletti kavicsos földben huzódik, amely sok esőt kiván. Az őszi vetések ugyancsak az eső hiánya miatt a lehető legsilányabbak, a igy termésre alig alig lehet számitani. A kerti vetemények gyengék, ellenben nagyon szép a szőlő, a szüret nagyon jónak, bőségesnek kinálkosik.

A margitai járásban:

A vetések az esőhiány miatt nagyon sokat szenvedtek, de ha különösen junius első fele gazdag lesz esőben, még mindig jó termésre lehet számitani.

A sárréti járásban:

Ha eső nem lesz, minden elpusztul. Junius még sokat segithet.

A magyarcsékei járásban:

A vetések, ugy az őszi, mint a tavassi, nagyon szépek. Nagyon jó termésre van remény.

Amint kitünik, a jelentések nagyon különböző reményeket keltenek, de higyjünk az Egek Urának, hogy most sem hagy el bennünket s a májusi szárazidőjárást esőben bővelkedő junius váltja fel.

A többi járásokról a jelentések még nem érkeztek be; beérkezésük után azokról is be fogunk számolni.

*

Ezuton is kérjük lapunk vidéki barátait, különösen vidéki tudósitóinkat, hogy a vetések állásáról, a terméskilátásokról telefonon vagy levélben értesiteni sziveskedjenek a Tiszántúlt.

BUCSU LAPPFÖLDTŐL.*

Irta: *Báthori Ferenc.*

1914 nyarán, azzal a szándékkal indultam ötödik lappföldi utamra, hogy a most két éve félbenmaradt merész tervemet uzuttal talán csak megvalósithatom. Mielőtt azonban megkezdettem volna kolakolaföldsigeti második utamat, a Varanger-öböl mentén töltöttem két hetet. A Varanger öböl nyugati partján, ahol szájjelszóra igen sok lapp lakik, szintén sok érdekes dolgot láthat az utazó.

Bevégeztem a vidéken tanulmányaimat, felkerestem még egyszer azt a régi bálványt, a melyet ma is megbámul a lapp, ha erre jár. Meglátogattam itt Vadsó felé menve, *Saba* Izsák unjargai kántortanitót is, aki igen sokat tett a lapp nép érdekében. A lapp anyanyelvü, hirneves tanitó, nemcsak három vagy négy nyelvet beszél folyékonyan, hanem szenkivül nagy nemzetgazdász is. Nagy tekintélyének igazolására, elég felemlitenem, hogy a norvég storthingban hat éven át képviselte a lappok érdekét.

* A tudós szerzőnek «Utazásaim a lappok földjén» cim alatt most megjelent könyvéből.

Saba fellépése nagyon szükséges volt a lappokra nézve, akiket egy idő óta pusztulás fenyegetett. A Svédország és Norvégia között néhány évvel előbb történt nagy szakadást ők érezték meg legjobban Skandináviában. A Svédország erdős hegyei közt lakó nomád lapp eddig is csak tengette napról-napra nyomorult életét, de eddig legalább meg volt az a joga, hogy nyáron kimehetett a norvég partokra. Amióta Norvégia elzárta előlük a tenger partjait, azóta rénszarvasaik is jobban pusztulnak. Kivált a szunyogtól s a szájbetegségtől szenved a rénnyájuk nyáron igen sokat, ami ellen nincs jobb gyógyszer a tenger vizénél.

De pusztulás fenyegeti főkép a nomádlapp szellemi kincsét is. Ma is találtam, kivált Svédországban, nem egy olyan lappot, aki jobban beszélt svédül, mint az anyanyelvén. A „Lapparnes Egen Tidning" cimü ujság látszólag a lapp nép érdekét szolgálja, de főcélja mégis csak a svéd nyelv terjesztése. Az Orosz- és Finnországban lakó halász lappok, akiknek az összes száma alig háromezer, már csaknem végkép elhagyták az anyanyelvüket.

Mégcsak Norvégia 20 esernyi lappja dacol erősen a kormány rendeleteivel. Hiába akarják ráerőszakolni a norvégek nyelvét, hü marad mindvégig szegény és lenézett nyelvéhez. Meghatva olvasom még ma is nem egyszer *Laraen* lapp tanitó hozzánk irt levelét, amelyben többek közt e szavakat irja: „Mi lappok, kis nép vagyunk, de mi is szeretjük az anyanyelvünket, s mi is igyekszünk megőrizni őseinknek ránkhagyott szellemi örökségét . . ."

Pedig a roppant nagy területen lakó norvég lappok nyelvét ugy szét forgácsolta ez a nagy távolság, hogy még a norvéglappok sem értik meg egymást. Nyelvi közösségük és tömörülésük nemcsak megmentheté ezt a már egészen pusztulásnak indult kis turáni népet, hanem inkább éreztetné a közös hazát is. Mert a lapp nemcsak a nyelvét őrizte meg évszázadokon át, hanem büszkén ragaszkodik a hazájához is. Aranyat, ezüstöt nem rejt a hazája, arany kalász se rengi hegy völgyes talaját s mégse cseréné fel hazáját más földdel. Hasaszerető-tetre se taniiá soha senki a lappokat, őseiknek példája se lebeg szemük előtt és mégis vonzódnak rideg hazájukhoz. Az őszinte részvét s meleg érdeklődés nehéz sorsuk iránt és az a tudat, hogy vannak a világon nekik is őszinte, igaz barátaik: bizonyára

Tavaszi ujdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, bársonyok, gyapjuszövetek, mosó kelmék, csipkék, diszek, szallagok.

Uj modellek: Blousok, kabátok, köppeny és Jouponokban. Kesztyük és harisnyák, gyermekruhák, kötények ágy és fehérneműekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legelegánsabb costömök és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

Az Áldozatkészség szobrának felavatása.

Az ünnepély előkészitése.

A nagyváradi Áldozatkészség szobrának felavatási ünnepére a közönség nagy várakozással készül; a szoborbizottság pedig buzgó fáradozást fejt ki, hogy az ünnepély, mely nemcsak jelentőségében, de méreteiben is meghaladja a helyi ünnepségek kereteit, minél imposánsabb, anyagi eredményeiben pedig a hazafias nagycélhoz méltó legyen.

A szobor sátora pár nap alatt teljesen kész lesz; a szobor pedig már annyira elkészült, hogy valószinüleg a hét folyamán felállitható

A szoborbizottság tegnap délután *Rimler* Károly polgármester elnöklete alatt, amelyen résztvettek Obrincsák István ezredes, dr Németby Gyula tb. kanonok, Verner Kálmán megyei árverseki elnök, dr Thury László, Rész Mihály, Rimanóczy Béla, Sass Elemér, Fehér Dezső, Karácsonyi Géza szobrász és Antal Sándor titkár.

Rimler Károly elnök bejelentette, hogy Siket Trajan posta-távirda főfelügyelő közölte vele, miszerint a posta-távirda alkalmazottak a szoborra korábban bejelentett adományukat 1000 koronára egészitik ki. Köszönettel vették tudomásul.

Ezután *Rimanóczy* Béla tett jelentést a meghivásokra érkezett válaszokról. Nagy Akos ezredes az 1. huszárezred parancsnoka négytagu küldöttséggel, Kratochwill honvédezredes, a 4. honvédezred parancsnoka pedig szintén személyesen vezeti a 4. honvédgyalogezred küldöttségét. Csécsi Nagy Imre huszárezredes 4 tisztből álló küldöttséget jelentett be saját vezetése alatt. A kereskedők egy napi bevételüknek a jótékonycélra juttatását megigérték. Szücs Izsó ipariskolai igazgató bejelentette, hogy 300—400 iparos tanulóval részt óhajt venni az ünnepélyen. A bizottság intézkedik majd az elhelyezés tekintetében. Szalacs község 40 K t, Monospetri község 10 koronát küldött a jótékony célra. Igen sok biharmegyei község bejelentette, hogy küldöttséggel részt vesz az ünnepélyen. Pallay Lajosné felajánlotta, hogy a a Kath. Nővédő Egyesület tagjai az ünnepély napján a kath. templomok előtt gyüjtést rendeznek.

A bizottság a bejelentéseket tudomásul vette.

Bejelentette még *Rimanóczy* Béla, hogy király ő Felsége 500 koronával váltotta meg pikkelyét, amely adományért a bizottság köszönetét nyilvánitotta. Ő Felsége plakettje a város és megye cimerei között lesz a szoborfalpasat elején elhelyezve.

Antal Sándor titkár közölte a bizottsággal, hogy a kereskedők maguk között szervezik az adakozást s e célra értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy sorba járják az üzleteket s igy gyüjtenek. Példaadásul már eddig 1900 K adományt szolgáltattak be.

Rimler Károly felemliti a kereskedők buzgóságának illusztrálására, hogy ajánlkoztak, miként az egész várost házról házra bejárják s gyüjtenek, de ő, nehogy zavar legyen, vagy zaklatásnak tünjék fel, arra kérte a kereskedőket, hogy csak a kereskedőknél gyüjtsenek. A kereskedők buzgalmáért hálás köszönetet szavazott a bizottság.

Bejelentette még a polgármester, hogy személyesen is felkérte *Széchényi* Miklós v. b. t. t., megyéspüspököt a felavató beszéd megtartására, aki a kérésnek készséggel tesz elegett, sőt a kath. templomokban istentiszteletet tartását rendelte el. A bizottság reggel 9 órakor részt vesz a székesegyházban tartandó istentiszteleten s onnan vonulnak az ünnepély szinhelyére. — Még dr *Kecskeméti* Lipót főrabbi jelentette be istentisztelet tartását.

Végül még bejelentette a polgármester, hogy az ünnepély napján a szintársulat diszelőadást rendez, amelyhez *Dutka* Ákos irt prológot. A társulat a jövedelem felét az elesett nősök özvegyei és árvái javára ajánlja fel. Az előadást 50 százalékos felemelt helyárak mellett tartanák. A bizottság az ajánlatot elfogadta; a helyárak emelése pedig a szinügyi bizottság hatáskörébe tartozik.

Még egyes dolgok megbeszélése után az ülés véget ért.

Kibővültek a kiskertek.

Oröm végignézni a város kiskertjein. Kora reggel megjelennek az asszonyok, leányok és gyermekek a gondosan felásott, bevetett és beültetett földeken, amelyek hirtelen benépesednek szines asszonyi ruhákkal, széles szalmakalapokkal. Kevés beszélgetés a füvel benőtt ösvényeken, néhány tréfás szó, hangos kacagás és megkezdődik a munka, most már a kapálás.

Kis parcelláko n nagy gonddal ápolják a növényeket. A krumpli, a bab, a spenót, a saláta, a borsó, a hagyma sehol sem nő olyan szépen, mint ezeken a földeken. Mert öntözik a veteményt. Csillagvároson a kutakból s az árapasztó csatornából, a szőllősirét mellett a Pecéből, a Bunyitay-ligeten a Körösből s az Erzsébet-liget mellett kutakból pótolják az esőt és a harmatot.

A kiskertek az idén szaporodtak. A város ujabb, ugar-területek foglalását engedte meg, olyan feltétellel, hogy az idén csak a csőszbérhez a 66 fillér havi hozzájárulást fizetik az uj foglalók, a jövőre rendes bérlőknek tekintik őket. Igy az összes területen megnövekedett a kiskertek területe, amelyeken kora reggeltől késő estig szorgos kezek munkálkodnak, hogy a saját zöldség szükségletüket kitermeljék, a fölöslegeet pedig a piacra juttassák.

A bérlők jórésat kishivatalnokok, hivatalszolgák, hadiasszonyok, akik családtagjaikkal együtt erősen iparkodnak a jó terméséért. Debrecen nagyobb területet osztott ki a kisembereknek, de nálunk a kisebb kertek voltak megfelelelők. Akinek azonban kellett, két három parcellát szerezhetett. Hogy mire megy az ember két évi szorgalmas munkával, mutatja *Balázs* Imre nyugalmazott tábnai irodatiszt bérlete, amely mintája a kiskerteknek s a többtermelésnek. Szakmabeli ember is megnézheti.

Csinos kis kertekben, jól trágyázott porhanyós földben gondosan ápolt termények, mindennap öntözöttek. A vetőmag gondosan válogatva, jól mosva fertőtlenitővel élősdiektől mentes, minden nap átvizsgálva ugy, hogy erről a területről semmi betegség nem száll át a szomszéd földekre.

Meg is van a jutalma: a zöldsége kiváló és hires, csak az a baja, hogy időnkint megdézsmálják az ingyenélők, akik a

---

felkeltheté önbizalmukat is. S bennem él a remény, hogy a tekintélyes Turáni Társaságot, amely a turáni népek kulturális gazdasági érdekeit tüzte ki céljául, talán tehat valamit a szegény lappokért is . . .

Amig tünődöm az egyik földkunyhóban a szegény kis lapp nép szomoru jövőjén, belép egy öreg lappember s felém nyujtja a kezét. Mikor elmondtam, hogy mijáratban vagyok s hogy Magyarországból jöttem erre a vidékre: rámvetette Nilas, az öreg lapp ember villogó kék szemét és csak annyit mondott: Dobbe lae soatte, ami azt jelenti, hogy „ott háboru van".

Tüstént lemondottam Kóla félszigetre tervezett utamról és csak egy vágyam volt, hogy minélhamarább elérhessem Vardő-t. Két napot töltöttem ebben a rideg és csendes városkában, amig végre megérkezett Junó nevü hajónk.

Napokig szántotta hajónk az északi jeges tenger vizét, de semmi sem érdekelt a végtelen tengeren. Máskor órákig is el elgyönyörködtem a tenger mélyéből itt-ott kikinyuló sziklák madarain, melyek néhány órákon át kisérték hajónkat: most egészen közönnyel néztem a repülésüket; máskor örültem, ha a kis Hammerfestben, a föld legészakibb, városában, kipihenhettem lapföldi utam fáradalmát: most ki se szállottam a „Junó" hajóból. Két nap és három éjjel haladt még hajónk a Jeges tenger vizén Narvik norvég városkába.

Kimondhatlan öröm szállotta meg lelkem, hogy innen kezdve már vonaton folytathattam utamat Dél felé. Alighogy elhagyjuk Észak-Norvégia meredek bérceit, amelyek közt élőlényt is ritkán találhatunk, legott elérjük Svédország erdős vidékeit. A jókarban tartott keskeny országuton amely mellett a legtöbbször vonatunk elrobog: daloló svéd leányok térnek haza a mezőről.

Alig szunnyadtam el a német határon, a keskeny kis kupé egyik szögletében, harci dalok zaja vert föl nyugtalan álmomból. Két nap és két éjjel vánszorgott vonatunk a katonákkal és ágyukkal megrakott tömérdek vonat közt, amig megpillantottam a Kárpátok ormait.

Augusztus hó 12-ik reggelén a munícióval megtelt hosszu vonatokon, békésmegyei huszárok jönnek velem szemben. S amig szemlélem a Kárpátok aljában Északnak vonuló magyar huszárokat: visszagondolok mégegyszer a hóval boritott hegyek alján álló csendes lappkunyhókra s aztán eszembe jut önkénytelenül is, Nilas öreg lappnak mintegy vésszmadárként érintett mondása:

„Dobbe lae soatte!" (Ott háboru van.)

GLOBUS MŰINTÉZET
előbb Bihar nyomda r.-t.
PAPIRNAGYKERESKEDÉS
augusztus elsején megnyilik.
Kő- és könyvnyomda, vonalzóintézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.
Interurbántelefon 49.
Nagypiac-tér. Kugler ház.

folyón keresztül kerasik fel e finom terményekben gazdag területet.

A kiskertek valóságos áldással a kisembereknek a háboru utánra példát adnak a közéleimezés javitására.

Burián budapesti utjának célja.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) *Burián* budapesti tartózkodásának az az egyetlen célja, hogy fájókozódást szerezzen a helyzet tisztázására kirendelt egyes államférfiaktól, hogy a kibontakozást minő választójogi program alapján kivánják megoldani.

Burián ma délelőtt tárgyalt Tiszával, délután tárgyalni fog az ellenzéki pártvezérekkel: Andrássyval, Apponyi betegsége folytán az őt helyettesitő Tóth Jánossal, továbbá Károlyival és Zichy Aladárral.

Az Est értesülése szerint meghallgatja azonkivül Wekerlét is és több pártonkivüli politikust.

Azt hiszik, hogy Burián missziójat hétfő estig befejezi.

Návay tanácskozása a politikusokkal.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) A tegnap Bécsből visszaérkező *Návay* Lajos tegnap délután tanácskozott Wekerlével és Andrássyval, ma délelőtt pedig Berzeviczyvel.

A kisebbség és a miniszteriumok szaporitása.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) Ellenzéki körökben beszélik, hogy ha a kisebbségi kormány vállalja el az ország ügyeinek intézését, aktuális lesz a miniszteriumok szaporitása. Három uj miniszteri tárca lenne: vasutügyi vagyis közlekedésügyi, jóléti és átmeneti miniszteriumok.

A munkapárt a csehek viselkedése ellen.

Budapest, jun. 2. (Saját tudósitónktól.) A 8 Órai Ujság jelenti: A munkapártban tegnap nagyon erős, megbélyegző szavakkal nyilatkoztak a csehek viselkedéséről és a képviselők ama reményüknek adtak kifejezést, hogy a legközelebb megnyiló országgyülésen megfelelő tényezők az első pillanatot felhasználják arra, hogy a csehek és szlovének otromba támadását imposáns módon visszaverjék.

Burián tanácskozása Andrássyval.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) Burián báró öt negyed óra hosszat tanácskozott Andrássyval. Felkereste Návayt és Wekerlét is, azonban nem találta otthon őket. Tanácskozásait holnap és holnapután folytatja.

Uj osztrák miniszter és miniszteriumok

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) Bécsből jelentik: a Wiener Zeitung holnapi száma királyi kéziratokat közöl. Az egyikben az uralkodó Clam Martinic miniszterelnököt felmenti a földmivelésügyi tárca vezetésétől és Seidler Ernő osztályfőnököt bizza meg a minisztérium vezetésével. Egy másik királyi kézirat Clam Martinic miniszterelnököt közegészségügyi és szociális miniszteriumok szervezésével bizza meg s felkéri, hogy késsitse el az ide vonatkozó törvényjavaslatot.

Ghillányi és báró Kürthy Bécsben.

Budapest junius 2. (Saját tudósitónktól.) Bécsből jelentik: Ghillányi Imre földmivelésügyi miniszter és Kürthy Lajos báró ma reggel ideérkeztek.

A vasárnapi munkaszünet megbontói.

Anyagi érdek — mindenek fölött!

Bizonyára mindenki észrevette lapunk hirrovatában azt a felhivást, amelyet egyes kereskedők intéztek társaikhoz azon célból, hogy a vasárnapi munkaszünetet megteremtsék.

A kereskedők nagyrésze ugyanis belátta, hogy a vasárnapi munkaszünet, amelyért eddig csak az alkalmazottak küzdöttek, minden tekintetben megérett a megvalósitásra. A vasárnap a pihenés napja, hat napi szakadatlan munka után szükséges 24 órai szünet, hogy a robotosok annál nagyobb erővel folytassák a front mögötti élethalálharcot a megélhetésért s a jobb és szebb jövő kivivásáért. Belátták, hogy arra a 2 és fél órai munkára, amelyel a vasárnap nyugalmát megszakiloták, nincs szükség. A kereskedő embernek ez a két és fél órás munka nem hoz nagy hasznot, eltörlése nem idézne elő olyan károsodást, amely az üzemfenntartást megbénitaná, a közönség sem érezné hiányát. A vasárnapi munkaszünet eddig sem a vásárlók miatt maradt el, csupán a kereskedők csökönyös maradiságán mult.

Végre most a kereskedők józan belátásu része megindította a mozgalmat s ma már igen sokan nem nyitják ki üzleteiket. A mozgalomnak sok hive akadt, ami igen dicséretes dolog. Azonban — sajnos — a dicséret mellett *róni* is kell, megróni azokat, akik nem értik meg az idő szellemét, akik a legminimálisabb anyagi hasson kedvéért képesek az alkalmazottak, sőt a saját maguk vasárnapját elrontani.

Nehéz viszonyok között élünk, azonban minden ferditás nélkül kimondhatjuk, hogy a kereskedők azok, akik a háboru sulyát legkevésbé, vagy csak nagyon kevéssé érzik, szóval a legpozitivebb tényként szögezhetjük le, hogy a kereskedő a vasárnapi munkaszünet miatt nem halna éhen.

Az üzlet fülledt levegőjébe kényszeritett kereskedő embernek talán nem tenne jót, ha a vasárnapot, az egész vasárnapot, künn a szabadban, a közeli fürdőkben vagy hasonló helyeken tölthetné? Bizonyára nagyobb hasznát venné, mint a két és félórai kinyitásnak.

Még jobban megérdemlik a megróvást azok, akik hozzájárultak az üdvös mozgalomhoz, de az utolsó napon visszalépték. Megérdemelnék, hogy megbuherájuk őket a közönség előtt, azonban ugy véljük, hogy az illetők előbb utóbb megbánják tettüket és sutba dobják a kicsinyes anyagi érdekeket. Tudunk egy pozitiv esetet, hogy valamelyik kereskedőnk aláirta a propagáló ivet, s tegnap már visszaszivta aláirását s kijelentette, hogy ő bizony kinyitja üzletét vasárnap. Erre az ugyanazon szakmához tartozó kereskedők, mit tegyenek egyebet: bár egytől-egyig hivei voltak a mozgalomnak, mert egyetlen egy kevés haszonnal rendelkező ember kedvéért egytől egyig — kinyitják az üzletüket.

Fájó szivvel látjuk, hogy ez igazán üdvös gondolat megvalósitása kutba esik egyesek maradi ur kedvéért. Hiába, ez mindig igy volt, de talán nem lesz mindig igy. Reméljük, hogy a józsnabb gondolkozásu elem legyőzi a renitenskedőket, s megteremti a mozgalmuk gyümölcsét: a vasárnapi munkaszünet.

A főváros hódoló felirata a királyhoz.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) A főváros törvényhatósága ma délután *Bárczy* István polgármester elnöklésével tartott rendkivüli közgyülésén *Vázsonyi* Vilmosnak, mint inditványozónak rövid felszólalása után egyhangu lelkesedéssel a következő határozati javaslatot fogadta el:

Budapest székesfőváros közgyülése amely már több izben emelte szavát az egyenlő és titkos választójogért, hazafias lelkesedéssel és hódolattal üdvözli a királyt, aki a korona fényével és tekintélyével megpecsételte az azt igazságot, hogy a fegyveres nép vérhullásával és a dolgozó nép munkájával szerezte meg azt a jogát, hogy a békében is intézhesse azon hasa sorsát, amely a fennmaradását neki köszönheti.

Felkéri a polgármestert, gondoskodjék arról, hogy a hódoló felirat minél előbb eljusson Ő felsége elé.

Az óriási lelkesedéssel végbemenő közgyülés a Himnusz eléneklésével ért véget.

A hatodik hadikölcsön.

A hatodik hadikölcsön propagálása érdekében vasárnap délután 6 órakor tartja értekezletét a Röhlich Lajos féle vendéglőben Váralja, Velence és Csillagváros város részek lelkes polgársága.

Amint értesülünk, igen nagy érdeklődésre van kilátás, miután ezen városrészek körzeti bizottsága a legnagyobb buzgalommal működik a siker érdekében.

Az ujvárosi körzeti bizottság csütörtökön este 8 órakor fogja értekezletét tartani az Aradi uti Neumann féle vendéglőben.

A központi irodában ujabban a következő jegyzések eszközöltettek: Sinka László 21500, Mahringer Károly 10000, Schwartz Gyula 5000, Dajkovits János Emil 2000, Jungreisz és Veisz 2000, Farkas Sámuel, Sándor János, Hankovits Erzsébet 1000—1000, Márkus Lenke, ifj. Mónus Sándor, Sonnenvirth Mór, Dengelegi Árminné 500—500, Karácsony Gyula, Tóth Gábor, Moskovits Dávidné 200—200, Blum Lajosné 100 korona.

Az eddigi összes jegyzés a már közöltekkel együtt összesen 2·077.500 korona.

* **Elsőrendü hántott vargafa erdei métere husz korona** a Szentendrei erdőben (Püspökfürdő felett) átvéve. Fautalványok Mertz János bőrkereskedésében, vagy a megbizottnál az erdőben.

Az Isonzónál ágyuharc.

Keleti és délkeleti harctér. *Budapest, junius* 2. (Hivatalos.) Változatlan.

Olasz harctér. *Budapest, junius* 2. (Hivatalos.) Ma reggel Görznél meghiusult az ellenség egyes rajtaütése, Egyébként az Isonzónál csak ágyuharc és igen élénk repülőtevékenység.

Harci repülőink légi harcban lelőttek két ellenséges repülőgépet. Támadó szellemü csapataink a tiroli harcvonalon május havában 8 tisztet, 728 főnyi legénységet, 10 géppuskát és 3 gránátvetőt szállitottak be az ellenséges állásokból.

A vezérkar főnöke.

Az antant és Tisza bukása.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) *Stockholmból jelentik: A párisi lapok a magyar kormányválsággal foglalkozva, megegyeznek abban, hogy „fájdalom, a monarchia és a központi hatalmak között nem lassult meg a viszony.“ Végzetes hiba volna, ha azt hinnék, hogy Tisza bukásával a szelleme is megszünne érvényesülni a Duna-monarchiájának külpolitikájában.*

Repülőharcok Trieszt-nél.

— Események a tengeren. —

Május 31-ről junius 1-re virradó éjjel a trieszti öbölben és a határos tengerpart vidékén élénk volt a repülőtevékenység, miközben tengerészeti repülőgépeink a Clevinano és St. Giorgiodulogarói vasut épületeit és más katonai tárgyakat megfigyelt, eredménynyel bombáztak. Ellenséges repülők Trieszt és környéke ellen intézett támadásainak egy fiu esett áldozatul. Anyagi kárt nem okoztak.

Ezeknek éjszakai üldözése alkalmával érdemekben gazdag repülőnknek Banfield sorhajóhadnagynak sikerült egy ellenséges repülőgépet ellenséges területen lelőni. Mi egy repülőgépet sem vesztettünk.

A hajóhadparancsnokság.

A stockholmi bizottság távirata Wilsonhoz.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) *A holland-skandináv bizottság táviratot küldött Wilsonhoz, amelyben Amerika delegátusa utlevelének ki nem adását tévedésnek és félreértésnek minősitik. A konferencia azon elvek alapján ült össze, amelyet Wilson a kongresszus egyik legutóbbi ülésén kifejtett. A demokrata országok az utlevelek megtagadását Amerika részéről nem értették meg.*

Kerenszky az alkohol ellen.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) A Kölnische Zeitung jelenti Kopenhágából: Kerenszky megérkezett a főhadiszállásra, egyben rendeletet adott ki az orosz nép között elterjedt ártalmas alkoholfogyasztás ellen. A régi rezsim az orosz nép elbutitására használta ezt a mérget, hogy jobban zsarnokoskodhassék felette.

Készül aa orosz offenziva.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) **Krisztiániából jelentik: Az orosz hadfelszerelési hivatal közlése szerint minden elővan készitve az orosz offenziva megindítására, csupán a kötelességtudás hiányzik azoknál, akik ott hagyták a frontot és megakadályozták a szükséges hadikészletek: munició és élelem megszerzését.**

A francia szociálisták óhaja.

Budapest, junius 2. (Saját tud.-tól.) A Frankfurter Zeitung jelenti Párisból:

Fgyes szociálisták inditványt terjesztettek be, hogy azon fegyházbüntetést, amelyet a stockholmi konferencián résztvevőkre akarnak kivetni, terjesszék ki a katholikus nemzetközi tanácskozáson szereplőkre is.

18 ezer a májusi foglyok száma Nyugaton.

1000 méteres francia állást foglaltak el a németek.

Berlin, junius 2. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadcsoportja A Wytschaete-hajlásban ugy, mint az előző napokban, fokozottabb volt a tüzérségi harc tevékenysége. Az Arras arcvonalon különösen Lensnél és a Scarpe északi partján volt erős a tüz. Felderitő harcok alkalmával rohamcsoportjaink számos foglyot ejtettek, köztük portugálokat is.

Alemandnál, Soissontól északkeletre egy hannoveri és egy westfáliai ezred egy bevált rohamcsapatrészei tüzérségének, aknatüzének és repülőknek hatásos támogatása mellett teljes sikerrel hajtott végre egy támadást. *A franciák állását meglepő rohammal mintegy 1000 méter kiterjedésben elfoglaltuk* és ismételt ellentámadásokkal szemben megtartottuk, 3 tisztet, 178 főnyi legénységet elfogtunk, nagyszámu géppuskát és aknavetőt zsákmányoltunk.

Az Aisne mentén, a Champagnéban, a Suippes mindkét partján és a Massitól keletre a tüztevékenység időnként élénk volt.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Nincs ujság.

Májusban nyugaton csapataink *237 tisztet, köztük 1 tábornokot és 12500 főnyi legénységet elfogtak*, 3 ágyut, 211 géppuskát, 434 gyorstüzelő puskát és 18 aknavetőt zsákmányoltak.

Keleti harctér.

A helyzet nem változott.

Harcok a Vardarnál.

Macedóniai front.

A Vardar nyugati partján bolgár zászlóaljak Altsatmalénál kiverték az ellenséget egy előőrsi állásából, többjellentámadást visszaverték.

Ludendorff, első főszállásmester.

Csak 20 orosz katonaszökevényt fogtak el.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) Berlinből jelentik: A Times jelenti Péterváról, hogy az utóbbi napokban a kormány rendelete folytán a katonaszökevények közül csupán 20 embert, a foghárakból megszökötteket kivül azonban egyet sem sikerült elfogni.

Az antant katonai attachéi az orosz fronton.

Budapest, junius 3. (*Saját tudósitónktól.*) Zürichből táviratoszák: A Secolo jelenti Péterváról, hogy a külföldi államok katonai attachéi elutaztak a frontra.

Elsülyedt amerikai hadihajó.

Budapest, junius 2. (Saját tudósitónktól.) *Zürichből jelentik: A Züricher Post angol forrásból jelenti, hogy Irország déli partja közelében a napokban egy amerikai hadihajó elsülyedt.*

A Gyermeknap programmja.

A Gyermeknapor, junius 3-án, vasárnap — mint közöltük — a templomokban templomi hangverseny lesz urnagyüjtéssel kapcsolatban.

Vasárnap délelőtt 11 től 12 ig a Bémer-téren térzene lesz a *Dózsa* István, a Szigligeti-szinház kedvelt tagja sóskiflit fog árusitani a reménhetőleg e ritka „esemege“ teljes készletét elárusitja a nemes cél javára. A vasárnap délutáni tombolára ezideig 1000 tárgy gyült össze s igen ugy mennyiségü élelmisser, amelyek 20 filléres tombolajegyekkel kerülnek sorsolásra. Vasárnap este 5 től 7 ig nagy konfettiosata lesz.

A *hétfői* programm nem változott, egész nap urna- és persely gyüjtések lesznek., mig délután 3-tól 5 óráig az Apolló-mozgóssinhárban fényes müsoru gyermekelőadás lesz, amelynek jegyeit nagyrészben iskoláink már megvásárolták. Ezen előadásra korlátolt számban jegyek ma és holnap a Sipos-féle tőzsdében kaphatók.

A rendezőség gondoskodott különféle hüsitőkről is. A Bémer téren hideg sört és poharas pezsgőt fognak lelkes és ügybuzgó hölgyeink árusitani, mig Novomessky cukrász fagylaltot fog árusitani a Gyermeknap céljai javára.

Felvétel a honvéd hadapródiskolákba.

Az 1897. évi XXIII. tc. értelmében szervezett nagyváradi és pécsi honvéd hadapródiskola I sö évfolyamában az 1917—18. évben Nagyvárad város közönsége által alapitott két dijmentes hely fog betöltetni, melyhez a bemutatási jog Nagyvárad város közönségét illeti.

Felvételi feltételek.

1. A pályázó magyar állampolgársága és nagyváradi illetősége.

2. A pályázó testi alkalmassága a katonai nevelésre, a mely valamely honvéd vagy közös hadseregbeli tényleges állományu orvos szabályszerüen kiállitott véleményével igazolandó.

Ugyanezen bizonyitványban a himlőoltás is igazolható.

3. A megkivánt előismeretek vagyis valamely középiskola gimnásium, reáliskola, vagy polgári iskola négy alsó osztályának legalább jó eredménnyel történt elvégzése igazolandó. Az igazolás az előző évi végbizonyitvánnyal és a folyó iskolai tanév iskolai értesitőjével, továbbá legalább elégséges eredménnyel letett felvételi vizsgáról szóló bizonyitvánnyal eszközlendő.

4 Kifogástalan erkölcsi magaviselet, mely az iskolai bizonyitvánnyal, esetleg hatósági erkölcsi bizonyitványnyal igazolandó.

5. A betöltött legkisebb és tul nem haladott legmagasabb életkor, vagyis az előtt 15 és a tul nem haladott 16-ik életév mely folyó évi szeptember hó elsejére vonatkozik s ezen életkor keresztlevéllel vagy születési bizonyitvánnyal igazolandó.

6. A kérvényben kifejezése annak, hogy folyamodó „Utasitás a pályázók felvételére nézve a honvéd nevelő és képző intézetekbe“ határozmányait ismerik és a feltételeknek eleget fognak tenni.

A betöltendő 2 helyre 2 ifju elsősorban, másodsorban szintén 2, esetleg több is fog bemutattatni, — felhivatnak tehát mindazok, kik a kérdéses alapitványi helyeket elnyerni óhajtják, hogy a felvételi feltételekben felsorolt kellékeket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeket Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához czimezetten folyó évi junius hó 7-ik napjának délután 2 óráig alulirotthoz annál is inkább nyujtsák be, mert hiányosan felszerelt vagy késön érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1917 május hó 29.

Eleméry Ferenc,
katonaügyi tanácsnok.

Az uj nyári menetrend.

Junius elsején uj menetrend lépett életbe a magyar államvasutak s a helyiérdekü vasutak vonalain. Az uj menetrendnek Nagyváradot érdeklő vonat indulási és érkezési viszonyai ezek:

Nagyváradról—Budapestre és vissza:

Nagyváradról indul Gyv. éjj. 1·33, Szv. éjjel 10·25.

Budapestre érkezik Gyv. regg. 7·35, Szv. d. e. 7·50.

Budapestről indul Gyv. éjjel 9·35, Szv. d. u. 5·40, Szv. d. e. 9·00.

Nagyváradra érkezik Gyv. éjjel 3·10, Szv. éjjel 2·35, Szv. d. u. 5·24.

E vonatot polgári egyének csak a rendelkezésre álló helyek mérvéhez képest vehetik igénybe.

Nagyvárad—Kolozsvár és vissza.

Nagyváradról indul éjjel 3·30, éjjel 3·50, éjjel 6·20.

Kolozsvárra érkezik d. e. 7·38, d. e. 10·55, éjjel 1·19.

Kolozsvárról indul éjjel 8·50, d. u. 3·59, éjjel 3·08.

Nagyváradra érkezik éjjel 1·33, éjjel 9·50, d. e. 8·56.

Nagyvárad—Szeged és vissza.

Nagyváradról ind. éjjel 4·10, d. e. 10·00, d. u. 4·40, este 7·00

Szegedre érk. d. e. 10·52, este 6·03, éjjel 10·21, éjjel 10·08*

Szegedről ind. éjjel 2·57, d. e. 9·50, d. u. 2·44, este 7·00.

Nagyváradra érk. reggel 7·50, d. u. 5·41, éjjel 9·43, éjjel 10·09.*

* al jelölt vonatok csak Csabáig közlekednek.

Nagyvárad—Érmihályfalva és vissza.

Nagyváradról ind. d. e. 6·43, d. e. 10·45, d. u. 5·35.

Érmihályfalvára érk. d. e. 9·36, d. u. 1·33, este 8·38.

Érmihályfalváról ind. d. e. 6·43 d. u. 2·52, éjjel 6·50.

Nagyváradra érk. d. e. 9·55, d. u. 5·34, éjjel 9·48.

Nagyvárad—Belényes.

Nagyváradról ind. szv. d. u. 5·35, d. u. 2·00, tvszasz. éjjel 4·35.

Vaskóhra érkezik szv. éjjel 11·08, éjjel 7·37, tvszasz. d. e. 10·41.

Vaskóhról indul szv. éjjel 2·57, d. e. 10·51, tvszasz. d. u. 5·20.

Nagyváradra érk. szv. d. e. 8·20, d. u. 4·01, tvszasz. éjjel 11·00.

Nagyvárad—Debreczen.

Nagyváradról ind. éjjel 3·26, d. e. 11·29, d. u. 5·45.

Debreczenbe érkezik d. e. 6·29, d. u. 2·20, este 9·00.

Debreczenből ind. éjjel 4·10, d. u. 12·40, d. u. 5·26.

Nagyváradra érkezik d. e. 7·10, d. u. 3·52, este 8·36.

Nagyvárad—Vésztő.

Nagyváradról indul d. e. 6·17, d. u. 1·48, d. u. 5·05.

Vésztőre érkezik d. e. 9·23, d. u. 4·26, este 8·03.

Vésztőről indul éjjel 3·25, reggel 6·13, d. u. 5·16.

Nagyváradra érkezik reggel 6·16, d. e. 9·25, éjjel 8·30.

A Gazeta Transilvaniei megszünése.

Hogyan üdvözölte Brassisce a betöröket Brassóban?

Megirtuk nemrég, hogy a legrégibb oláh nyelvü hirlap, a Gazeta Transilvaniei megszünt. A megszünés oka: végelgyengülés, kösundor. Mikor az oláhok betörtek Brassóba, a Gazeta Transilvaniei embereit egyszerre elfogta az őrület, vagy pedig kitört belőlük az őszinteség és az árulók mellé állottak. A bevonult oláh hadsereget pl. Brassó megszállása után pár nappal megjelent első számában a G, T. következő cikkel üdvözölte:

Isten hozott!

„Isten hozott! — e rövid, de mály értelmü szavakkal üdvözölte Brassó város immár oláh polgármestere mult kedden a délceg oláh ezredest, vitéz tisztjeit és katonáit, akik leirhatatlan gyorsasággal — amely örökkön-örökké csodaként fog fennmaradni — szinte repülve (?) léptek át a Kárpátok ormait és szakadékait, megtörve az osztrák magyar hadsereg (?) ellenállását és — elfoglalták Brassót.

Isten hozott benneteket! kiáltjuk mi, egy-ugyanazon vér- és hitbeliek és akik itt maradtunk az oláh kultura e régi gócpontjában, a Kárpátok oroszlánjai felé, kik rövid pár óra leforgása alatt 400 kilométernyi vonalon küzdötték át magukat a legyőzhetetlennek hitt Kárpátok ormán. (Predeáltól Brassóig kerek három napig jöttek a Kárpátok oroszlánjai.)

Isten hozott benneteket! . . .

És ha nem fogadhattunk benneteket ugy' amint azt szerettük volna, s ha sokunknak, akik láttunk benneteket győztesen bevonulni a Barcaságba, eltikkadt a hangunk, mert meglepetésünkben kővé váltunk — bocsássatok meg ezért!

Igen nagy a csoda, amely lelki szemeink előtt nehány nap óta kibontakozik, határtalanul nagyszerü és elképzelhetetlen az a változás, amelynek, hogy szemtanui lehessünk megengedtetett nekünk, a nagyon sulyosak voltak szenvedéseink amelyeket a Feltámadás napjáig türnünk kellett.

Meglepődve állunk még ma is és nem találunk szavakat, amelyekkel méltón kifejezhessük azt az örömünket, hogy évszázados szenvedéseinkből megváltattunk, ismételten is megtöröljük kisirt szemeinket, kérdezve önmagunktól, hogy: Lehetséges e es? . . . Lehet? . . .

. . . Igen! Lehetséges! Az volt!!

Deatsapta te Romane! Ëoradj!

I. Ferdinánd nagy királynak dicsőséges hadserege itt van közöttünk! — Ütött a megváltás órája, s a felszabaditó testvéreink megérkeztek.

Isten hozott benneteket és Istennel menjetek tovább! a Tisza és a tenger között lakó oláhságnak jövője nyugsszik szuronyaitokon.

Isten hozott és előre is Istennel! Nemzetünkért és királyunkért! . . .“

A dagályos cikket Branisu Viktor irta, aki aztán a ki vert oláh sereggel kiszökött Romániába. A lap azután megpróbált ujra lélekzethez jutni s magyar barát köpenyeget vett föl. Hiába, a Káin bélyeg rajta volt s megölte. Nem siratta senki.

Oh, a magyar föld! oh, Galicia!

Az Uj Nagyvárad, mint szabadkőmüves ujság, megirigyelte a Pesti Napló kétes értékü dicsőségét és jól felfujva magát, megpróbált a Pesti Napló mellé állani, hátha tudna ő is olyan durván valótlanságokat összehadarni, teli tüdővel egy szuszra a püspökségi bérletekről, mint fővárosi elvtársa?

Akár mekkorára fujta is fel magát, csak nem jutott tovább kipukkanásnál. Kiadta haragját, elszavalta a magysr föld keservét, mely ezentul nem az Uj Nagyvárad sugalmazóinak fogja a kalászt ontani, hanem a munkás magyar népnek fog megélhetést biztositani, aztán némi durvaságok kitálalása után bölcs hallgatásba mélyed.

Pedig aztán jönne a java: kik miatt kellett a háboru előtt a magyar népnek kivándorolni? Kik terjesztették az uzsorát, a pálinkát, kik licitálták el a paraszt földjét uzsorás betáblázások alapján, kik voltak a tartolci bankárok stb,, stb., stb. . . . Ezekről illenék szót ejteni s akkor közelebb jut a talány megfejtéséhez, kik azok az „idegenek", a kik a hon áldott rögei után „akár ellenséges ökéllel, akár sima, simuló baráti ravaszsággal" nyulkálnak.

Más. A bécsi birodalmi ülésen Galicia kettéosztását hozták szóba: a lengyelek és a rutének akarják kétfelé vágni. Ha már operációról lesz szó nem volna célszerünb — három felé vágni és ugy megpróbálni? A harmadik rész számára ajánlhatnánk megfelelő hivatalos lapot.

Szén biztositása a cséplőgépekhez.

Földmivelésügyi miniszter urnak 96234/1927. számu rendelete alapján felhivom mindazon cséplőgép tulajdonosokat, akiknek rendeléseit eddigi szénszállitóik (bányák és szénkereskedők) nem fogták el, s igy a folyó év nyarára cséplő szenet biztositani nem tudtak, hogy f. évi junius hó 5 ikéig függetlenül eddigi bárhová intézett kérelmeiktől, az országos szénbizottsághoz (Budapest, IV., Haris-köz 3.) irásban a következő adatokat jelentsék be.

1. hány cséplőgépe van,
2. a mult évben kitől, (mely bányától illetve kereskedő utján) kapta a szenet és pedig hány métermázsát?
3. a folyó évben kinél rendelte (mely bányától illetve kereskedő utján) és az illető miért nem fogadta el a rendelését?

Megjegyeztetik, hogy a 2 ik pont alatti kérdésre adandó válaszban külön-külön feltüntetendő, hogy a tavalyi szénbeszerzéséből mennyi volt hazai, illetve csztrák vagy poross szén (vagyis mely hazai csztrák vagy poross bányából kapott szenet.)

A bejelentések valódisága hatóságilag igazolandó és szigoruan figyelembe veendő, hogy csakis az tegyen jelentést, akinek eddig nem sikerült a csépléshez szenet biztositania vagyis akinek rendelését eddig senki sem fogadta el.

Célszerü, ha a kisebb gazdaságok csoportosan együttesen jelentik be szénszükségletüket.

Az országos szénbizottság a bányáknál rendelkezésre álló, valamint a külföldről behozott szénkészletekhez képest az ekként bejelentett mennyiséget lehetőleg a gazdák rendelkezésére fogja bocsátani.

Nagyvárad, 1917. évi junius hó 2.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

A Feloszlatás ROKIN biztos szerre 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Bé[illegible]

HIREK

* **Szent Háromság vasárnapja.** A római katholikus egyháznak nagy ünnepe van: ma ünnepli Szent Háromság vasárnapját. A templomokban ünnepélyes szentmisék és szentbeszédek lesznek a szokott időben. A szomszédos Váradszőllősön templomszentelési ünnepet tartanak, mivel a szőllősi diszes templom a Szent Háromság tiszteletére van felszentelve. A bucsun Nagyváradról és a szomszédos községekből tömegesen vesznek részt a hivek.

* **A gör. kath. és gör. keletiek Pünkösdje.** A görög katholikusok és gör. keletiek ma tartják a Pünkösd ünnepét. Ma és holnap a templomokban ünnepélyes szentmisék és szentbeszédek lesznek.

* **Vasárnap a templomokban.** Ma Vasárnap, a székesegyházban és a plebánia templomokban az isteni tiszteletek a következő sorrendben tartatnak: A székesegyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor csendesmise; délután 3 órakor vecsernye, — a *várad olaszi* plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a *Szent László* templomban: reggel 7 órakor csendesmise, 8 órakor predikáció és fél 9 órakor a tanulók miséje, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a *várad velencei* plebánia templomban: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság. — *A kapucinus atyák* templomában: reggel 7 órakor csendesmise, délelőtt 10 órakor énekesmise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

* **Az apológiai kurzus befejezése.** Az Orsolya-zárda termében tartott apologiai kurzus befejezéséül a kurzus hallgatói vasárnap reggel egynegyed 9 kor közös szent áldozáshoz járulnak a Szent László templomban. Ugyanakkor Te Deum lesz. A szentmisét a kurzus előadója *Gállfy* Sándor reáliskolai hittanár tartja.

* **A nagyváradi protestáns árvaház-ügye.** A Nagyváradi Protestáns Jótékony Egyesület mult vasárnapi választmányi ülésén is nagy örömmel konstatálta, hogy az áldozatkész érdeklődés a létesitendő árvaház iránt állandóan ébren van. A választmányi ülés a május 14-ki utcai gyüjtés és ezzel kapcsolatos adakozás tiszta bevételét 9882 korona 23 fillérrel szárba le s háláját nyilvánitván Nagyvárad egész közönsége és a gyüjtésben fáradhatatlan urhölgyek iránt, jegyzőkönyvi elismeréssel adózott *Cziffra* Kálmánné és *Pallay* Lajosné magasra emelkedő érdemeinek.

A protestáns árvaház javára Csák Máténé, dr Márkus Lászlóné és Porcsalmy Piroska részéről érkezett adományokon kivül a választmány hálás köszönetét fejezi ki a következő ujabbi nagylelkü adakozásokért: Telegdy Józsefné Budapestről 100, Ottömösy Sándorné 20, Mertz Jánosné 100, a Váradolasziban konfirmált ref. ifjuság 63, Boros Jenő 38, Orbán Balázs Ernő repülőgépgyári munkás 20, Ujfalussy Sándorné Élesdről 10, özv. Dutsch K. I. né elhunyt férje emlékére 300. Pappszász Lajosné Csokalyból 200, Darvassy Lajosné árvaházi ágyalapitványának első részlete 200, a Leányegyesület május 20-ki ünnepélyének jövedelméből 200, áldozócsütörtöki gyüjtés a ref. templomokban 169 as ev. templomban 16. Összesen 1436 korona.

* **Az uj hivatalos idő a városházán.** A városházi hivatalos órák idejének megállapitásával ismét foglalkozott a városi tanács tegnapi ülésén. Ezuttal megegyezésre jutott a tanács, hogy továbbra is egyfolytában tartják meg a városházán a hivatalos órákat és pedig az összes ügyosztályokban mindenütt reggel 8 órától délután 2 óráig. A városi tanács azonban a közönség tudomására hozza, hogy a városi tisztviselők csak reggel 9 órától déli 1 óráig állanak a közönség rendelkezésére.

* **A város költségvetése a pénzügyi bizottság előtt.** Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága szombaton, junius hó 9 én délután 3 órakor ülést tart a városházán, mely alkalommal Nagyvárad város 1917. évi költségvetését tárgyalja.

* **A havidijasok megkapják a drágasági segélyt.** A városi havidijasok háborus pótlékának kérdésével foglalkozott tegnap a városi tanács. A tanács tagjai maguk is belátták, hogy az eddigi segély elvonása méltánytalan éppen ezekkel a legszegényebb emberekkel szemben a mostani nyomoruságos megélhetési viszonyok mellett. Elhatározták, különösen *Lukács* Ödön polgármesterhelyettes kellőleg indokolt felszólalására, hogy a junius 14 én tartandó városi közgyülés elé határozati javaslatot terjeszt az iránt, hogy ugy a havidijasoknak, mint az érintett többi városi alkalmazottaknak szavazza meg a városi pénztár terhére a háborusségély további folyósitását, amely a költségvetésbe ilyen célra felvett 116000 koronából ugyis fedezetet talál. A most junius hóról visszatartott háborus segélyt pedig előlegképen már most folyósitja s erről jelentést tesz a közgyülésnek. Igy hozzájutnak a szegény emberek a visszatartott segélyhez.

* **Felhivás a nagyváradi kir. kath. jogakadémia hadbavonult hallgatóinak hozzátartozóihoz.** A nagyváradi kir. katholikus jogakadémia dékánja ezuton is felkéri az intézet hadbavonult hallgatóinak szülőit, illetve hozzátartozóit, hogy a hadbavonult hallgatók hősi érdemeinek, hadi kitüntetéseinek, nemtáni hősi halálának részleteit az intézet Almanachjában leendő méltó megörökités céljából a dékáni hivatallal mielőbb közölni sziveskedjenek.

* **Adólajstrom közszemlén.** Nagyvárad város adóhivatala részéről értesitem az adózókat, miszerint az I. ker. Olaszi városrészre vonatkozó s a kir. Pénzügyigazgatóság által érvényesitett 1917. évi III. oszt. ker. adó kivetési lajstrom folyó évi junius hó 4 től junius hó 12 ig beszárólag a városi adóhivatal 23. sz. szobájában 8 napi közszemlére van kitéve. Amely idő alatt azt mindenki megtekintheti, s esetleges észrevételeit irásba foglalva a kir. pénzügyigazgatóságnál megteheti. Nagyvárad, 1917. évi junius 1. Juricskay Barna sk pénz- és adóügyi tanácsos.

* **Dr Pikler Gyula előadása.** Dr Pikler Gyula szociálpolitikus a Kereskedelmi Csarnok felkérésére f. hó 7 én 6 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében előadást tart. „Községi adópolitika és szociálpolitika" cimen. Erre a rendkivül érdekes és aktuális előadásra a Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok ezuton hivja meg az érdekelteket.

Megalakult a választójogi blokk.

Budapest, junius 2 (Saját tudósitónktól.) A demokrata körben ma este a szociáliata, a demokrata és más fővárosi társaskörök, továbbá a függetlenségi kör tagjainak részvételével megalakult a fővárosi választójogi blokk.

Elnöknek *Vázsonyi* Vilmost választották meg, aki nagy beszédben méltatta az általános titkos választójog fontosságát, s a fővárosi demokrata blokk megalakulását bejelentette a kérte, hogy fogadják el a következő határozati javaslatot:

A főváros polgárai és munkássi mondják ki a választójogi blokk megalakulását. Felkérik mindazon fővárosi testületeket, egyesületeket és egyéneket, akik a nőkre is kiakarják terjeszteni az általános titkos választójogot, hogy csatlakozzanak mozgalmukhoz. Követelik, hogy olyan kormány alakuljon, amely az általános titkos választójognak megalakulását tüzi ki első feladatául.

Utánna Székely Ferenc volt igazságügyminiszter, Gerlai Sándor pártitkár, gróf Batthyányi, Glassavein Sándor, Jászi Oszkár és Hock János beszéltek s végül elfogadták a határozati javaslatot.

---

* **Patzkó Antal dr a táblán.** — *Patzkó* Antal dr holnap, hétfőn foglalja el tanácsjegyzői állását a kir. itélőtáblán. A törvényszéken tegnap búcsuztak el tőle kartársai és a tanácsjegyzők a mindnyájan őszintén sajnálták a kiváló derék birónak eltávozását. Patzkó Antal dr előbb a csődügyekben, majd polgári perekben itélkezett s tiszta, világos előadásával, éles jogászi felfogásával, korrekt, hibátlan munkájával vonta magára a felettes hatóságok figyelmét. Uj ügykörében rövid idő alatt előléptetés vár rá.

* **A Népnevelési Egyesület közgyülése.** A „Biharvármegyei Népnevelési Egyesület tagjait a vármegyeház nagytermében 1917. évi junius 10 én — vasárnap — délelőtt 11 órakor tartandó rendes évi közgyülésre tisztelettel meghivom.

Tárgyak: 1. A választmány jelentése az 1916. évről. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Az 1917. évi költségelőirányzat. 4. Esetleges inditványok, amelyek a közgyülés előtt 8 nappal az elnökséghez irásban beadandók. *Az elnökség.*

* **Házasság.** *Gróf Zichy* Aladár v. b. t. t., országgyülési képviselő ma tartja eskövőjét Budapesten gróf *Wenckheim* Katalinnal.

* **A gyöngyösi tüzkárosultak javára** befolyt adományok: Schwarts és Ullmann cég 100, Arányi Abert 100, Krám László 10, Reismann Mór 50, ifj. Ullmann Izidor és fiai 200, Moskovits Adolf és fiai cég 50, Harmathy Károly 20, Tolna János 6, dr Konrád Jenő 50 korona.

* **Haláloxás.** A nagyváradi egyházmegyének egyik kiváló tanitója halt meg: *Pálfi* László ny. kántortanitó. Az elhunyt több mint 20 évig működött Biharpüspökiben nagy eredménnyel mint néptanitó s az egész község tisztelte benne a kultura agilis terjesztőjét s a buzgó pedagogust. Néhány éve megrokkant a nemrég még tetterős férfi, fél oldali bénulás érte s ekkor nyugalomba vonult s Nagyváradra költözött, itt érte a halál tegnap, junius 2-án reggel hosszu szenvedés után életének 66-ik évében. Temetése holnap, hétfőn d bó 4 én délelőtt háromnegyed 9 órakor lesz a Perecsenics 7. számu gyászházból. Ozvegye, 3 gyermeke és kiterjedt rokonság gyászolja.

* **Köszönetnyilvánitás.** *Gramma* Aurél és neje helybeli állami tanitók fájdalomtelt, hálatelt szivvel ezuton fejezik ki leghálásabb köszönetüket mindazon uraknak és hölgyeknek, akik felejthetlen jó Aranka lányuk elhunyta alkalmából részvétükkel felkeresni, a Virágnak virágot küldeni és nagybecsü megjelenésükkel a temetési szertartás pompáját emelni szivesek voltak.

* **A Népnevelési Közlöny** juniusi száma a szokott érdekes tartalommal jelent meg *Várady* István szerkesztésében. A szerkesztőtől cikk, Felinus Ervin elnök költeménye, Rigó Szeréna cikke, apróságok, egyesületi dolgok stb. sorakoznak a füzetben.

* **A Félix fürdő uszodája.** A napokban emlitettük, hogy a Félix fürdő uj uszodájában a beton erővek megrepedése folytán hideg vizben fürödnek a vendégek. Mint értesülünk *Nagy* Márton főszolgabiró, mint fürdőbiztos a felmerült panaszok folytán vizsgálatot tartott s megállapitotta, hogy most már semmi akadálya nincs az uszoda zavartalan használatának; abban a fürdés nem káros az egészségre, mert a viz hőfoka 27 fok Celsius (22 fok Reamur) meleg.

* **Martinek Mária és Gramma Aranka temetése.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap *Marosi* Endre kir. járásbiró nővére Martinek Mária temetése a Szentpéteri utcai gyászházból. A végtisztességen megjelentek a gyászbaborult család barátai, a biróri kar és igen számosan. A beszentelést *Imrik* Zoltán c. kanonok segédlettel végezte, amely után a szebbnél szebb koszoruk és szallagokkal boritott koporsót a kristály üveg diszkocsin az olaszi temetőbe vitték, a hol a családi sirhelyen végső nyugalomra helyezték. — Ugyancsak tegnap délután ment végbe nagy részvét mellett az oly korán élte tavaszán elhunyt kedves szép fiatal leányka a szülők minden reménye *Gramma* Aranka temetése, alig 19 éves korában néhány napi betegség után hunyta örök álomra szemeit a szülőinek Gramma Aurél tanitónak és nejének legmélyebb bánatára. A temetést szertartást *Imrik* Zoltán c. kanonok segédlettel végezte, a mely után a virágokkal boritott diszes érckoporsót virágok közzé a hófehér üveges diszhalottas kocsira helyezték és a nagydiszü valóban impozáns gyászmenet az olaszi temetőbe indult, a hol a családi sirhelyen helyezték végső nyugalomra. A temetésen megjelentek az elhunyt kedves szép leányka társnői, a gyászbaborult család nagyszámu barátai.

Mindkét nagydiszü temetést Veisslovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte a már tőle megszokott figyelemmel és pontossággal.

* **Bevonják a nikkel 10 filléreseket.** A hivatalos lap miniszteri rendeletben közli, hogy a magyar és osztrák kormány egyetértőleg elhatározta a 10 filléres nikkel pénznek a bevonását. Ezen 10 filléresek magánforgalomban csak ez évi december 31-ig fogadhatók el, azontul 1918 május 30-ig csupán állami hivatalok és pénztárak váltják be. A minisztérium elrendelte továbbá, hogy a vas 20 filléresekből további 20 millió vas 20 filléres és 8 millió vas 2 filléres veretnessék.

* **Adomány a Jobbkéz részére.** Özv. Patzkó Aladárné a mult hónapban megtartott hangversenye jövedelméből 80 koronát adományozott a Vörös-Keresztet „Jobbkéz“ osztály részére, amiért a vezetőség hálás köszönetet mond.

* **A Solymosi képszalon** lesz a gyermeknapi nagy korzó legérdekesebb látványossága. A kiállitás második hetére Solymosi Márton egész sorozat uj képet hozott le budapesti szalonjából s az uj képek közül egyet ki is fog sorsolni a Gyermeknap rendező bizottsága. A kiállitás iránt megnyilvánuló érdeklődésre jellemző, hogy az első heti belépő dijakból száz korona jutott a négyes honvédek özvegyei és árvái részére. A második heti sorozat képei között sok az értékes és mübecsü festmény. Igen szépek a Szlányi, Basanay, Nyilassy tájképek, a Porge Gergely vásárca képei és a Pálya Celestin finom kis csendéletei.

* **Cukorka és csokoládé ajánlat** helybeli és vidéki árusoknak és kereskedőknek ajánlok 140 nápolyi táblás csokoládé, teasütemény, piskóta, szines krumpli cukor, kávécréme, dessertbonbonok, savanyu szaramellák erős kosarban 16., 32. és 140. galék 140. fondant, dobozos selyem és többféle savanyu cukorkák, 140 csodaszép csokoládés rumbonbont 140. Hartvig cukorkák. ASZÓDI Kossuth-utca Sas-palota. Vidékre szétküldés vasuton és postán.

* **Okleveles tanitónő** junius 15-től megfelelő foglalkozást keres. Vidékre is elmegy. Cim a kiadóhivatalban.

* **„Korona szappan-por.“** Nem kell szappan, sem szóda, sem mosópor. Hófehérre mos, a ruhának nem árt, minden csomagon a törvényszéki vegyészi tanusitvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria“ Nagyvárad. Telefon 13—02.

* **Köhögés**, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásu szer a Farkas-féle *hurut szeletke*. Ára 1·20 kor. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Nagy-várad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

* **Zongora** pianino alapos javitását, hangolást jutányos áron vállalok. Rákóczi-ut 22 sz. alatt udvarban balra. Rolics János.

SZINHÁZ

Heti müsor:

Vasárnap délután: Mágnás Miska.
Vasárnap este: Tatárjárás.
Hétfő délután: János vitéz. (A gyermekvédőliga javára.)
Hétfő este: Három a kislány. (Swärdström Walburg felléptével.)
Kedd: Három a kislány. (Swärdström Walburg felléptével.)
Szerda: Hoffmann meséi. (Swärdström Walburg felléptével.)
Csütörtök délután: Leányvásár.
Csütörtök este: Csárdáskirálynő.
Péntek: Dollárpapa.
Szombat délután: Tatárjárás.
Szombat este: Müvészest. (A hadikölcsönjegyzés propaganda céljaira.)

Farkas Pál vendégjátéka. A Szigligeti szinház régi kedvelt komikusa Farkas Pál, aki a jövő szezontól kezdve ujra tagja lesz szinházunknak, vendégszerepelt tegnap este. Az „Iglói diákok“ egyik tanárát alakitotta pazar komikummal állandó derültség közepette. A közönség szinpadra lépésekor, valamint a felvonás végén is tomboló lelkesedéssel üdvözölte régi kedvencét, akit láthatólag meghatott a forró fogadtatás.

A Swärdström-esték. Hétfőn kezdi meg Swärdström Walburga három estére terjedő vendégjátékát. Hétfőn és kedden este a Három a kislány Médijét játssza Swärdström, aki Médi szerepét magyarul énekli. A világhírű művésznő a Három a kislány előadása keretében külön érdekes műsorszámot is énekel. Szerdán este Hoffmann meséi hármas női szerepét énekli a művésznő, akinek vendégjátékai iránt ez alkalommal is valósággal lázas érdeklődés nyilvánul.

A színház a Gyermekvédő Liga javára. Hétfőn délután a Szigligeti-színház előadást rendez a Gyermekvédő Liga javára. Ebből az alkalomból Bihari Sándorral a cím szerepében János vitéz kerül színre.

A hadiközönségért. A hazafias, nemzeti eszme a hadikölcsönjegyzés propagandájából méltóan veszi ki részét a Szigligeti-színház is. A társulat szombaton nagyszabású művészestét rendez, amelynek vonzó és értékes programmja a hadikölcsönjegyzés propagandáját szolgálja.

Urnapi előadások a színházban. A Szigligeti színház Urnapján: e hét csütörtökén két előadást rendez. Délután a Lenyvvásár lesz műsoron; este pedig az alkalommal 30 adszor a Csárdáskirálynő kerül színre.

APOLLÓ mozgó-színház

Vasárnap
Az agra kincse
dráma.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

VIGADÓ mozgó-színház

Vasárnap
A szerelem hatalma
színmű 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

URANIA mozgó-színház

Vasárnap
A farkas
színmű 5 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

IRODALOM

Utazásaim a lappok földjén.

— Báthori Ferenc tanár könyve. —

Báthori Ferenc Nagyváradon a felső kereskedelmi iskola tanára, de a mint Nagyvárad határát átlépi, messze földön ismert tudós és kutató, a ki a nyelvtudománynak, az összehasonlító nyelvészetnek, a folklorenak Magyarország határain tul is tisztelt és elismert művelője. Nagy tudás, lankadatlan lelkesedés, meg nem törhető kitartás vissik előre célja felé, mely nem más, mint a magyar nemzet egy szegény rokonának a lapp népnek megismertetése a magyar tudományos világgal.

Éveken át a lappok közt töltötte szünidejét Báthori tanár s minden utazásáról gazdag, tudományos eredménnyel tért haza. Utazásairól több, rendkivül érdekfeszitő előadást tartott, többek közt a Katholikus Körben is; ezek a felolvasások széles körében szerzettek barátokat a messze Eszak fagyos vidékein küzködő rokonainknak.

Utazásait most könyvben irta meg Báthori Ferenc s a közönségnek most alkalma van betekintést nyerni ebbe az igazán óriási munkásságba, amelyet Báthori tudományszomjtól ösve, kifejtett. Jó formán gyalog járta be a lappok földjét s a lakossággal mindenütt a közvetlen érintkezését keresve, tanulmányozta azt a becsületes, derék, de végtelenül elhagyatott népet. Minden során megérzik a rokon nemzet iránt érzett meleg szeretet, az alapos tudás. Ezeken felül Báthori mint utleiró is elsőrangu, ugy hogy könyve nemcsak tanulságos, hanem rendkivül élvezetes olvasmány is.

A munkát számos sikerült illusztráció, a szerző saját felvétele mind, teszi még változatosabbá. Ara 4 korona. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe, kapható minden könyvkereskedésben. Mai tárcarovatunkban a munka utolsó fejezetét mutatványul közöljük.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztitása. Függöny, kézimunka, kelengye nemüek tisztitása. Fekete festés elsőrendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztitó és gőzmosógyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

TAVASZI SZEPLŐT

pár napi használat után eltüntet az arczról a valódi

LISZKA VIZ

Eredeti üvegekben 2 korona 40 fillérért kapható a

Csillag gyógyszertárban

Zöldfa-utca.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

		d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	9 50	2 19	4 39	*8 10
V.-Velence	»	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó	»	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő	érk.	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDO—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő	ind.	10 59	3 29	8 00	*9 29
Rontó	»	11 04	3 34	8 16	9 34
V.-Velence	»	11 21	3 47	8 33	9 46
Nagyvárad	érk.	11 31	3 57	8 48	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

		d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	10 01	2 30	4 50	*8 31
V.-Velence	»	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	»	10 26	2 56	5 16	8 57
Félix-fürdő	érk.	10 33	3 03	5 23	9 04

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő	ind.	10 39	3 10	7 59	*9 10
Rontó	»	10 46	3 17	8 06	9 17
V.-Velence	»	10 59	3 30	8 22	9 30
Nagyvárad	érk.	11 09	3 40	8 32	9 40

*-gal megjelölt vonatok csak vasárnap és ünnepnapokon közlekednek

NYILTTÉR.

ÉRTESITÉS.

Nagyrabecsült vevőim kényelmére a Rákóczi-uti bazárépületben (Hegedüs hirlapiroda mellett)

fiók üzletet nyitottam

Régi jó összeköttetéseim lehetővé teszik, hogy daczára a nehéz beszerzési viszonyoknak a legkényesebb igényeket, ugy olcsó árakban, mint dus választékban u. m. **füzőkben, haskötők, fűzővédők, gummik** és az összes kellékekben nagybecsü vevőimet kielégithetem.

Tisztelettel

Rosenczveig Róza

:: Telefon 632. ::

* **A Hungária Cipőgyár r.-t.** a Bihar nyomdától megvett dobozgyárat a cipőgyár telepén üzembe helyezte. — A dobozgyár ipari, kereskedelmi, gyógyszerészi és droguériai célokra szükséges mindennemü dobozok készitésével foglalkozik a legfinomabb kiviteltől a legegyszerübbig.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Vizespohár csiszolt üvegből	—·26
Borospohár csiszolt üvegből	—·20
Vizeskancsó csiszolt üvegből	1·50
Borospalack csiszolt üvegből	1·50
Teáscsésze fehér finom porcellán	1·—
Teáscsésze szines finom porcellán	1·80
Porcellán vizeskancsó diszitéssel	2·50
Kávésbögre emlék felirással	—·70
Fali sótartó majolika fedéllel	2.50
Majolika vizeskancsó szinezéssel	3·—
Teáskészlet aranyozással	10·—
Kávéskészlet aranyozással	10·—
Feketéskészlet aranyozással	10·—
Mosdókészlet felszerelve	12·—
Ebédlőkészlet aranyozással	40·—
Vizeskészlet szines aranyozással	4·—
Boroskészlet szines aranyozással	4.—
Söröskészlet szines aranyozással	4·—
Tészta készlet finom majolika	5·—
Befőtteskészlet 6 személyre	4·—

Konyha felszerelési áruk.

Főzőedények.

Táblaüveg. Porcellánáruk.

Képkeretezés müvészies kivitelben. Ablaküvegezés!

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR | Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévviz források természetes forrósága 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csuz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágitás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvizzel, uszástanitás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

Uj virágcsarnok

Van szerencsém a mélyen tisztelt előkelő közönség nagybecsü tudomására adni, hogy **Nagyváradon, Rákóczi-ut Stern-féle házban**, szemben a Széchényi szállodával, a mai kor kivánalmainak megfelelő

élő- és müvirág kereskedést

nyitottam. Naponkint a legszebb élővirágok, valamint teljesen hü utánzatu **müvirágok, délszaki növények** nagy választékban kaphatók.

Lakodalmi és alkalmi csokrok, koszoruk izléses kivitelben, jutányos áron

A t. közönség b. pártfogását kérve vagyok

özv. Fehér Imréné
Rákóczi-ut 10.

TELEFON: 15—89.

Tárnoki László

cserép és palafedő m.
Szt. Péteri-u. 3. Telefon 886.

E szakmába vágó munkákat a legjutányosabban elvállal.

A Rákóczi-ut legforgalmasabb részén

emeletes ház eladó.

Felvilágositást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc u. 15. Telefon 416.

IZSÁK LIDIA

elsőrendü fűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
Nagy Sándor-u. 1. épületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészitünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztitásokat és javitásokat pontosan elkészitünk. **Szigligeti szinház müvésznőinek** egyedüli szállitója.

:: **Telefon: 11—53.** ::

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000,000 korona.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapirokra.

1564—1917. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A margittai kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Szabó Jáon végrehajtatónak Z Szilágyi Gábor papfalvai lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a Szépléki Takarékpénztár r. t. által beadott utólajanlati kérelem következtében a végrehajtási árverés az 1908. XLI. t. cz. 25 § a alapján és 17 6. § értelmében a nagyváradi kir. törvényszék és a margittai kir. járásbiróság területén levő papfalvai község határában fekvő a papfalvai 207 számu betétben A I. 1—5 sor, 102, 103, 104 hrsz. a Belsőségben fekvő szántónak, kertnek 30/b. 6. i. számu udvaros háznak 8/716 és 8/716 rész legelő és erdőjárandóságnak Z Szilágyi Gábor nevén álló 1/6 részére 660 korona kikiáltási árban elrendelte s hogy ezen *jutalák az 1917. évi junius hó 25 (huszonöt) napjának d.* e. 10 (tiz) órájakor papfalva községházánál megtartandó árverésen a kikiáltási áron alól nem fog eladatni.

Az árverezni szándékozók az 1908. évi XL. t. cz. 21. § a értelmében mentesek kivételével tartoznak bánatpénzül a jószágtest kikiáltási árának 10 % át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a biróságnál történt előzetes letételét igazoló elismervényt átszolgáltatni a kiküldöttnek.

Margitta, 1917. április hó 30. Hrabal s. k. kir. járásbiró.

A kiadmány hiteléül.
Lepácsek
s. hiv. tiszty.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmü bádogos, vizvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utcza.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerü javitása és állandó jókarban tartása. Bronzmüves, lakatos és müszerész munkák elfogadtatnak.

* **Eladó** Bethlen és Kaszárnya u'ca sarkán egy italméréssel ellátott üzletház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár r. t. Nagyvárad, Bémer-tér 2.

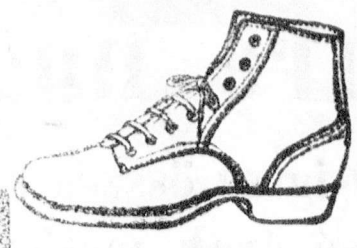
Vizvezeték és mübádogos munkákat készit, javitásokat jutányosan eszközöl

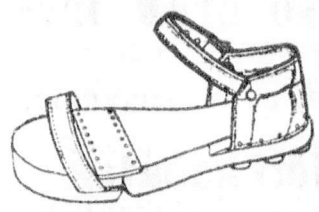
Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

	25–28,	29–35,	36–39,	40–46.
Borju bőr	13·40,	15·80,	18·10,	22·20.
Ia Hasitott bőr	15·80,	18·70,	20·50,	25·70.
Lóbox és tehénbox	17·—,	20·50,	22·80,	27·50

Fatalpu szandálok:

24—25,	26—28,	29—31,	32—35,
4·—,	4·10,	4·40,	4·90,
36—37,	38—40,	41—43,	44—46,
5·—,	5·50,	6·—,	6·10.

Lábujjszij oldalszegzés nélkül **törvényileg védett megerösitéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedményben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállitunk.
Telephon 92. sz.

Széltől, hidegtől
kifujt
vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, mitteszer és pattanások ellen
legjobb szer az

Alabástrom Créme,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállitva, minőségre és hatásaira nézve felülmulja az összes forgalomban levő készitményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 1 kor. 50 fill.

Alabástrom pipere szappan.

Legtisztább, legfinomabb növényi zsirokból van összeállitva. Teljesen lugmentes, mivel az alabástrom szappan tiszta Lanolinnal van tulzsirositva, a miért is az arcot nem marja, nem csipi, hanem az arcbőrt üdévé, puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni

valódi LISZKA-VIZ.

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt“ gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Hasábos és vágott

TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiactér, Kugler és Andrényi palota. **Telefon 10—13. szám.**

Megrendelések pontosan kimérve, kivánatra házhoz szállittatnak.

---

* **Kiadó** Rimanóczy-utca 13. számu házban 4 utcai szoba, 1 udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás, mely irodahelyiségeknek is alkalmas, folyó évi augusztus 1-től. Értekezni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárban, Teleki-utca.

ÉRTESITÉS.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharvármegye igen tisztelt közönségét, hogy a JELINEK FERENC virágüzletéből, a hol hosszu évek óta voltam alkalmazva, a mai napon kiléptem s egyben hálás köszönetem fejezem ki a nagyrabecsült közönségnek a szivei elismerésért és bizalomért, mellyel megtisztelni voltak szivesek s nagyon kérem, hogy becses pártfogásukat a **május 1-én Rákóczi-ut Nyiry-házban megnyilt**

VIRÁG-ÜZLETEMNEK

fenntartani kegyeskedjenek; minden igyekezetemmel azon leszek, hogy a nagy érdemü közönség megelégedését fokozottabb mérvben kiérdemeljem.

Szakértelem! Elegáns modern kötészet! Szolid árak!

Ismételve kérem becses pártfogásukat.

Teljes tisztelettel

FEHÉR ETELKA
virág-üzlete, Rákóczi-ut.

Kőmüves, ács, cserepező,

valamint mindenféle épitkezési munkálatokat a legolcsóbb áron elvállalok ugy vidéken, mint helyben.

Tisztelettel

Simándi István
kép. kőmüves és ácsmester
Uri-utca 57. szám.

Vizvezeték-utcán szép kilátással egy családnak való ház eladó.

Felvilágositást ad:

Dr. Imrik Gusztáv üggyéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

4 OLCSÓ HÉT

a nyári vásár alkalmából

Czillér Imre nagyáruházában.

Junius 1-től junius 30-ig az összes raktáron levő ruházati cikkek leszállitott olcsó árak mellett kerülnek eladásra.

Ruhaszövetek, costüm és ruhaselymek, nyers és divatszinekben mosókelmék. Batist, grenadin, carton. Delain, Lüster.

Blousok, selyem kötött kabátok selyem köpenyruhák és felöltők. Juponok napernyők. Kesztyük, harisnyák, tricók és diszkötények. Legujabb Linon és csipke gallérok. Lüster mosó fehér és fekete diszkötények.

Gyönyörü kalapok, hölgyek, leánykák és gyermekek részére.

Gyermek ruhák, kötények, fin mosó öltönyök, zefir és apacs ingek és blousok.

Fürdő ruhák, és köpenyek és frottiráruk.

Kézimunkák és anyagok.

Férfi divat cikkek. Ing, gallér, kézelők, nyekkendő ujdonságok, zefir és nyersselyem ingek. Kalapok és Sportsapkák.

Szőnyeg, függöny, paplanok, ágynemü és legjobb fehérnemüek. Roletta vásznak, Cérnák és fonalak nagyban és kicsinyben. Utazó cikkek bőröndök, kosarak.

Összes katonai felszerelések legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e füszer és csemege kereskedésben. **Szalámi, sajt, szalonna,** kitünő **Málnaszörp, Törley pezsgő,** valódi kitünő **ó-borok.**

Saját termésü bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállitva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek liptói turó.

Telefonszám 11-49.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, **amerikai és sodrony-ágybetétek:** összehajtós ágyak eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.

Merza Kálmán

nyerges és szijgyártó Nagyvárad, Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3—65 Telefon: 3—65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és igás szerszámok, kocsiülés, lábvédők és szerszámlakkok raktára.

Élelmezési ajánlat!

ASZÓDI MIHÁLY

füszer, csemege és cukorka nagykereskedő, Kossuth-u. Sas-palota. Telefon 635.

Ajánlok nagyban: kecskeméti gyümölcs konzerveket dobozokban, téli szalámit, rendkivül nagy választék italokban konyak, rum, szilvórium, seprő, törkőly, likörök és barack párlat, tokaji borok, továbbá Windischgrätz, Domonyi és Andrényi-féle borok, diana sósborszesz, mogyoró mazsola, feltörtdió és letazó mindenféle csokoládé 140 áru és cukorkák.

Valódi málna és citrom szörp. ½ kilós kecskeméti zsori érkezik 1000 üveg nagy és kicsinyben.

Betüszedő tanulónak fiu és berakó tanulónak leány fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Szent László-nyomda részvénytársaság Nagyvárad.